

Gunnar Starck-medaljen 2026 till Jesper Svartz

Gunnar Starck-medaljen 2026 går till Jesper Svartz, kemilärare på Berzeliusskolans gymnasium i Linköping.

Jesper Svartz har doktorerat i medicinsk cellbiologi och utbildat sig till lärare vid Linköpings universitet.

Du beskrivs som en lärare med stor entusiasm för kemi. Vad är det du själv tycker är så fascinerande med kemi och vad hoppas du kunna förmedla till dina elever?

– Bara det faktum att du själv och världen omkring dig och allting du någonsin ätit, känt lukten av eller hållit i är uppbyggt av väldigt få grundämnen som kombinerats till olika molekyler är något som fascinerar de flesta – inte minst mig själv! Men det stora inom kemi är också att det går att förklara hur dessa saker är uppbyggda och varför komplicerade biokemiska och cellbiologiska reaktioner och förlopp sker.

Jesper Svartz. Foto: Anna Nilsen, Linköpings universitet

Vad tycker du är viktigast för att väcka elevers intresse för kemi?

– Vårt samhälle och faktiskt hela mänskligheten står inför stora utmaningar. Det vore olyckligt om bildning i naturvetenskapligt tänkande får stå tillbaka för mer pseudovetenskapliga förklaringsmodeller. Ämnet kemi är ett tacksamt ämne för att visa på orsak och verkan och ett ämne som kan få elever att på riktigt använda naturvetenskaplig metodik och vetenskapliga förklaringar. Genom att utgå från demonstrationer eller vardagsfenomen i kemiundervisningen kan man oftast få elever att bli intresserade av att verkligen förstå varför något är på ett visst sätt eller varför något sker.

Du använder dig ofta av laborationer och kopplar undervisningen till verkligheten. Kan du berätta om någon laboration, lektion eller situation som du minns särskilt väl?

– På Berzeliusskolan där jag arbetar är vi kemilärare riktiga laborationsnördar, det vill säga att vi tycker att laborationer är helt centrala för att dels få elever intresserade av kemi, men också för att de ska kunna förstå innehållet i ämnet och kurserna. Bland alla laborationer som vi genomför brukar det vara de som innefattar någon form av ”explosion” eller eld som eleverna rankar högst och där har vi en stationslaboration med det lockande namnet ”Kaboom” som är en favorit. Den är dock mer ofarlig än namnet antyder, men lite smäller det i alla fall!

Elever från dina undervisningsgrupper har under flera år varit framgångsrika i Kemiolympiaden. Vad tror du är viktigt för att elever som redan är intresserade av kemi ska kunna utvecklas ännu längre?

– Jag arbetar inom Berzeliussskolans NA-program och främst med elever som läser spetsinriktning i matematik. Många av eleverna som varit framgångsrika i Kemiolympiaden har gått just den här spetsinriktningen och har då ofta goda matematikkunskaper. Eftersom jag själv är lärare i matematik, kemi och biologi så brukar jag använda mycket analytiskt-logiskt tänkande i både kemi- och biologiundervisningen. Möjligen kan det vara ett resonemang som jag lyckas överföra till elever och som är en del av förklaringen. Det viktigaste tror jag dock är att jag fått eleverna att tycka om kemiämnet och att de vill lära sig mer. För om de ska lyckas i exempelvis Kemiolympiaden är det bra om de även läser på lite mer utöver det som vi går igenom på lektionerna på gymnasiet och vi har inte haft några särskilda lektioner eller liknande för detta utan de gör det bara för att de är nyfikna och vill lära sig mer.

Vad är det roligaste med ditt arbete?

– I mig finns en genuin drivkraft att verkligen förstå världen och när jag som lärare ser hur man med naturvetenskapliga kunskaper kan få elever att i sin tur förstå hur något är uppbyggt eller fungerar då är jobbet riktigt roligt. När de sedan hör av sig när de börjat på universitet runt om i Sverige och berättar hur bra förberedda de var, men också hur intressant det är att lära sig ännu mer, då är lärarlivet riktigt kul! Men sen finns det också den aspekten av att man som kemilärare har bidragit till att fler människor i stort fått en naturvetenskaplig bildning och den känslan är skön att ha med sig. Att jag dessutom bidrar till att fler unga människor vill fortsätta inom STEM-ämnena är bra för Sverige då ett litet land behöver fler naturvetare, ingenjörer och medicinare.

Hur känns det att ha tilldelats Gunnar Starck-medaljen?

– Det känns oerhört hedrande att få den här fina utmärkelsen, inte minst då min personliga lärarförebild Ulf Ellervik fått den tidigare! Precis som Gunnar Starck själv har jag en kemistutbildning i grunden och därefter doktorsexamen. Min yrkesroll har dock varit inom gymnasiet och det känns extra roligt att få medaljen för det kemilärararbete jag genomför. Jag ser det även som att vi kollegor på Berzeliussskolan tillsammans kan sträcka på oss för det fantastiska arbete vi genomför och även om det ofta står mörka rubriker i media om svensk skola så finns det många skolor med kunniga och engagerade lärare. Det är en ynnest att få arbeta på en sådan skola!

Jesper Svartz kommer att motta Gunnar Starck-medaljen under Fortbildningsdagarna för kemilärare som äger rum 23-24 november i Linköping.

Om Gunnar Starck-medaljen

Gunnar Starck-medaljen är Svenska Kemisamfundets medalj för framstående pedagogisk verksamhet på kemins område. Den belönar pedagogisk verksamhet i vid mening, t. ex. förtjänstfull lärarverksamhet, läroboksförfattande eller framträdande i media, som stimulerar till högre studier och verksamhet inom kemi, kemiteknik och till kemin angränsande områden.

Gunnar Starck-medaljen (tidigare Pedagogmedaljen) instiftades 1965 och utdelades för första gången 1966. Den har fått sitt nuvarande namn efter den första mottagaren, Gunnar Starck.